Ümmühan Ünlü

(1915-29 Mayıs 2004)

"Âhirzamanda dindar ihtiyar kadınların dinine tabi olunuz" hadisinde zikredilen nurlu hanımlardandı Ümmühan Teyze.

80'li yıllarda sevgili gelini değerli Aysel Ablamız ile beraber zaman zaman geldiği nur sohbetlerinden hatırlıyorum onu.

Omuzlarını örten kahverengi kalın yün şalı, kenarları oyalı sütbeyaz namaz tülbenti, kalın yün çorapları, siyah mestleri ve dershane şartlarında itinayla hazırlandığı abdest hazırlıkları...

Risâleler okunmaya başladığında kulakları iyi duymadığından ders yapanın yanıbaşına oturur, tülbentinden kulağını çıkararak pür dikkat dinlerdi dersi. O hâliyle farkında olmadan ders sırasında dikkatleri çabucak dağılıveren bizlere canlı bir ibret dersi verirdi Ümmühan Teyze.

Bediüzzaman Hazretleri, Ünlü ailesini ailecek talebeliğine kabul etmişti 1930'lu yıllarda. Evleri o dönemde medrese-i nuriye hükmüne geçmiş, hizmetlere beşik olmuştu. Yöresinde umman gibi olan ilmi ve takvasıyla meşhur âlim Yunuszade Ahmet Vehbi Efendinin oğlu Abdülkadir ve Ümmühan gelinine de bu yakışırdı zaten...

O tatlı Afyon şivesiyle "Ebeden daima Nur Talebesi kalın. Akgünler görün evlâdlarım!" dualarıyla biten hatıralar anlatırdı...

Böyle günlerden birinde yıllardır görmediği arkadaşı Kezban Tokpınar'ı da çağırmış, güzel bir sürpriz yapmıştık onlara. Karşılaştıklarında birbirlerine sımsıkı sarılmaları daha dün gibi hafızamda. "Böyle bir dostluk dünya hayatı ile sınırlı olmayacak tabiî!" dedirtecek bir tabloydu onlarınki. Bu sayfada gördüğünüz resimler o günün hatırası...

İkisi de Bolvadinli, Üstad Hazretlerinin tabiriyle Bolovalıydılar. Afyonlu hanımların 1940'lı yıllardaki hizmetlerinden bahsediyorlar, karşılıklı hatıralarını anlatıyorlar ve arada o zamana kadar hiç duymadığımız ilâhileri ard arda birlikte söylüyorlardı. Bu ilâhiler o yıllardaki şevkin, gayretin, ümidin bir tezahürüydü şüphesiz.

Aslında yeri gelmişken o dönemde, Risâle-i Nur hizmetiyle alâkalı hanımlar arasında söylenegelmiş ilâhilerin derlenip, günümüze uygun yorumlanmasını hep düşünmüşümdür. Nur tarihinin farklı bir persfektifini yakalamış, kayda geçirmiş olmaz mıyız böylece? Bu alan da çalışma sahası müzik olanların ilgisini bekliyor şüphesiz.

***

89 yaşında vefat etti Ümmühan Teyze. Değerli gelininin söylediğine göre bilincini kaybetmiş olmasına rağmen yattığı

yerden devamlı namaz kılma hareketleri yapıyormuş. Demek ki, hayatı boyunca büyük bir itina ve lezzetle hazırlandığı namaz vakitlerinin hakikati kalbine, ruhuna, lâtifelerine öylesine yerleşmiş ki, şuur kapalı da olsa yıllardır meleke kazanıldığından farkına varmadan yerine getiriliyor.

Ağır hastalığında vücudunda açılan yaraların, kabir ve berzah âleminde gül-ü Muhammedî bahçesi olarak karşısına çıkıp, manevî makamlar kazanmasına vesile olduğuna inancımız tam.

Kabrin pür nur ve gülistan olsun Ümmühan Teyzeciğim…

Aşağıda okuyacağınız satırlar 1990'ın kış aylarından birinde Ümmühan ve Kezban Anneleri "Bahar"lı genç kardeşlerimizle toplu olarak misafir ettiğimiz gün yaptığımız ses kayıtından çözülmüştür:

Ümmühan Ünlü anlatıyor:

Kezban ile aynı memleketten, aynı mahallenin kızlarıyız. Bolvadinliyiz. Şahide Yüksel de aynı mahallenin gelini. Ben çocukluydum. Sonradan tanıdım. Kezbanlar benden önce tanıdılar Risâleleri. Ben dua eder "Bana da Allah nasip eder!" derdim.

Emirdağ pazarı olduğunda bizimki (eşi Abdülkadir Ünlü'yü kast ediyor) Üstada uğrar, ondan nasihat alırdı. "Evlâdını öğretmen et. Yeni yazı da, eski yazı da öğret onlara! Çocukların imanını kurtar. Sizi evcek kardeşliğe kabul ettim" demiş. Rahmetlik bir gün varmış kapısına beklemiş. Bir talebesi gelip içeri almış. Üstadımız "Hiç vaktim yoktu, ama seni kabul ettim" demiş. Her gelişinde beyimle Şahide Anneye, bize evcek selâm yollardı Üstad. Onun duâsıyla çocuklar hep başarılı oldu.

Hiç korkmadık!

Üstad arabasıyla Isparta'ya ya da mahkemeye giderdi. Şehabettin ile Said (oğulları) taksisinin önüne atılırlardı. Bolvadin'in çocukları taksiyi yürütmezlerdi. Hanımlar, ocağında yağını bırakır da giderlerdi duasını almak için. Mübarek Üstadım "Korkmayın!" dedi bize. Biz de hiç korkmadık.

Üstad Bolvadin'e Bolova derdi. Ona Bolvadin'de bir ev hazırladık, temizledik. Gelmedi. "Niye gelmiyorsun Üstadım?" diye sorduk. "Bana çok düşkünsünüz. Size eziyet ederler, onun için gelmiyorum" derdi. Bir gün Şehabeddin ile Said kırdan gelirken Üstad onları görünce "Durdurun şu çocukları" demiş Üstad talebelerine. Yanlarına çağırmış, adlarını sormuş, "Ben sizi duamın içine aldım" demiş. Sırtlarını elleriyle sıvazlayarak "Taksinin önüne bir daha atılmayın!" demiş.

Yine bir gün taksiyle evin önünden geçiyordu Üstad. Saman arabasından ilerleyemedi, arabası tam da evimizin önünde durdu. İyice örtünerek çıktım dışarıya. Beni kabul ettiğini anlatır tarzda işaret etti, ben de ona başımı eğerek karşılık verdim. Dille konuşmadık, ama kalben konuştuk.

Evimizin penceresi yola bakar. En son görüşümde baktım yine Üstadın arabası geliyor. Hüsnü ile Bayram kardeşin ortasında Üstad. Yüzü sapsarı, balmumu gibi. Dedim "Üstad hasta gitti." Ağladım, ağladım…

Bayram kardeş anlattıydı. Üstad rüyasında Peygamberimizi (asm) görüyor. Peygamberimiz (asm) "Halil İbrahim Dergâhında dâvet var. Acele gel!" diye dâvet edince Urfa'ya gitmişler. Cenazeye gitmek için Bolvadin'den Urfa'ya beş otobüs kalktı.

Şahide Anneyi tutamadık vefat haberini aldığında. "Üstadım, Üstadım!!!" diye inledi günlerce…

Emirdağ o yıllarda içkili bir yerdi. Çocuğa varasıya çoğunluk içki içerdi. Mübareği talebeleriyle oraya attılar, orada durdu hep.

Emirdağ'da Firdevs hanımlar (Firdevs hanımın soyadının Söker olduğunu Nuriye Çeleğen'in Bediüzzaman'ı Gören Hanımlar kitabından öğreniyoruz) fayton verdiler. Hacı İzzetgiller de faytonun atını verdi. (Bediüzzaman Hazretleri 26. Lem'a'da 15. Rica'da bu hadiseden bahsetmekte.) Emirdağ'da böyle baktılar, ettiler, hırkasını, çorabını ördüler. Firdevs,

Üstadın yoğurdunu kuyuya salarmış, soğusun diye. Üstadın talebeleri gider alırlarmış, karşılığında 25 kuruş bırakırlarmış.

Oğullarım hapsoldu!

Benim Ahmet dersanede iken küçük oğlum Said de gitti yanlarına. Duvardaki levhaya Kur'ân yazısıyla "Bismillah her hayrın başıdır..." diye Birinci Söz'ü yazmış Osmanlıca. Daha o yaşında. Ders yaparlarken polisler geliyorlar, hepsini karakola götürüyorlar. Mahkemeye çıktılar. Mahkemeye çıkmadan önce de hepsini çarşıda sanki kötü bir şey yapmışlar gibi ibret olsun diye bir de gezdirdiler. "Kur'ân okuduğumuz için bizi böyle gezdiriyorlar. Biz kötü bir şey yapmadık" diyorlar çocuklar. Bekir Berk o zaman Nurcuların avukatıydı. Çok kalabalık oldu, her yan insanla doldu. Hepsi de mahkemede beraat ettiler tabiî. Hapisten çıktıktan sonra ilk iş topluca Risâle-i Nur dersi yaptılar. Afyon'un Çay kazasındandı çoğu mahpuslar. Çay'da camiler doldu taştı.

Küçük oğlum Said Hacettepe'de okurken namaz kılıyor diye yine yakalandı, bir ay hapis oldu. Beraat etti. Beraat edince savcı evine çağırıyor da Risâle okutuyor ona. Said evine zaman zaman gider Risâle dersi yapardı. (Ümmühan Teyze oğullarının başına gelen bu acı hatıraları gülerek gururla anlatıyor, bizi de güldürüyordu.)

Şahide Yüksel ile Bolvadin hatıraları...

Şahide Yüksel, bize Üstadın dediklerini, bütün hakikat yollarını anlatırdı. Çok mübarekti, insanın kalbini okurdu adeta, gönlünden geçeni bilirdi. Bir gün akrabamız hanımlardan biriyle etli pide yiyorlar, bölüşüyorlar. Bizim akraba aklından "Benimkinin eti az olmuş" diye geçiriyor. Şahide Anne "Kardeşim, seninkinin eti az gibi, ver de bunu al!" diyor. Evliyaydı bizce. Önce Afyon Şuhud'a sonra İstanbul'a geldi, sürgün ettiler. Çok çalışırdı. Ona vardın mıydı, gözün bir şey görmezdi. Her derdimizle ilgilenirdi. Bir doğum mu olacak hemen gelirdi. Şairliği çok güzeldi. Babasından almış. Bazen konuşmayı bırakır, yüzümüze baka baka ilâhî ile konuşurdu bizimle. Şahide Yüksel, Bolvadin Nurcu hanımlarının tesbihatlarının, hatim dualarının her seher vakti mutlaka duâsını yapardı. Bizi de tembihlerdi "Hiç olmazsa sabah namazından bir saat önce kalkın!" derdi.

Şahide Kardeş, birgün Yörük Hoca'yı ziyarete gider. Yörük Hoca "Sizin Üstadınız büyük Üstad kızım" demiş. "Ben talebelerime Delâil-i Hayrat'ı ancak verdim. Korktum, yanlış okunur da günaha girerler diye. Bu mukaddes Cevşen'i Üstad bilene bilmeyene dağıttı. Şimdi herkes güzelce okuyor, amel defterlerine sevaplar yazılıyor" demiş. Üstadımızla ilgili çok güzel şeyler anlatmış Şahide Yüksel'e.

Bolvadin'de Şahide Annenin evine giderdik sohbet için. Evi her zaman doluydu. Bir de o mahalle mahalle gezerdi evleri. Bizim eve geldi mi bütün millet koşardı gelirdi sohbete. Risâle-i Nur okur, Üstad Hazretlerinin dediklerini bizlere aktarırdı. Yüzü sarı, çok sarıydı. "Ah canım Üstadım!" derdi sık sık.

Veda ilâhisi...

Üstadın vefat haberini aldığında Şahide Kardeş o kadar üzüldü ki ağzından dökülüverdi bunlar diyor Ümmühan Teyze. Arkadaşıyla beraber mırıldanıyorlar birlikte ilâhiyi:

Sevgili Üstadıma hasta dediler

Ciğerimi içimden yoldu aldılar

Kalbimin başına hançer vurdular

Yaktın beni kül eyledin Üstadım

Yana yana nur eyledin Üstadım

Ah hastalığını bana verseler

Mübarek tenini güle sarsınlar

Sana hücum edenleri vursunlar

Yaktın beni kül eyledin Üstadım

Yana yana nur eyledin Üstadım

Yazdığın eserler birer cevherdir

Demir gibi kalbimizi eritir

Uçar gibi yürütür

Yaktın beni kül eyledin Üstadım

Yana yana nur eyledin Üstadım

Risâleler okunurken nurlar saçılır

Kalplere cennetten güller açılır

Herkes hissesini alır çekilir

Yaktın beni kül eyledin Üstadım

Yana yana nur eyledin Üstadım

Fedailer hizmetini görürler

Canını başını kurban verirler

Elbet onlar Cennetini bulurlar

Yaktın beni kül eyledin Üstadım

Yana yana nur eyledin Üstadım

Sevgili Üstadım Urfa'ya gitmiş

Kıymetli Üstadım Urfa'ya gitmiş

Sofra-i Rahmana dâvet edilmiş

Halilülrahmanın makamına girmiş

Yaktın beni kül eyledin Üstadım

Yana yana nur eyledin Üstadım

***

Yıllanmış kasetten Ümmühan Teyzenin uzayıp giden sohbetini dinlerken "Baki kalan bu kubbede hoş bir sada imiş" diyorum içimden...

Yeni Asya

14.03.2010